

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

► Çalıştay sonuç raporu

Basın, yayın ve gazetecilik iş kolunda
insana yakışır iş ve temel çalışma
hakları çalıştayı

11-12 Haziran 2026, Ankara

Uluslararası
Çalışma
Örgütü

► Çalıştay sonuç raporu

11-12 Haziran 2026, Ankara

Basın, yayın ve gazetecilik iş kolunda insana yakışır iş ve temel çalışma hakları çalıştayı

► Yönetici özeti

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi tarafından, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonunun mali desteğiyle yürütülen “Çalışma Yaşamında Temel İke ve Haklar Alanında Sosyal Tarafların ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Kapasitelerinin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında, 11-12 Haziran 2026 tarihlerinde Ankara’da “Basın, Yayın ve Gazetecilik İş Kolunda İnsana Yakışır İş ve Temel Çalışma Hakları Çalıştayı” düzenlenmiştir.

Çalıştay; medya sektöründe faaliyet gösteren işçi sendikaları, işveren temsilcileri, gazeteciler, akademisyenler, ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Program kapsamında uzman sunumları ve sendika temsilcilerinin yer aldığı panelin yanı sıra;

- 1 İstihdam ve iş güvencesi,
- 2 Toplumsal cinsiyet eşitliği ve ayrımcılıkla mücadele,
- 3 Sosyal koruma ve haklara erişim,
- 4 Yeni çalışma biçimleri

başlıklarında dört tematik çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma gruplarında ilk gün mevcut durum ve temel sorun alanları, ikinci gün ise çözüm önerileri ele alınmıştır.

Çalıştayda dile getirilen değerlendirmeler, medya sektöründe iş güvencesi, düşük ücretler, kayıt dışı çalışma, uzun çalışma süreleri, farklı istihdam statülerinden kaynaklanan hak kayıpları ve sosyal korumaya erişimde yaşanan güçlüklerin öne çıkan sorun alanları arasında bulunduğunu göstermiştir. Özellikle serbest, telif karşılığı ve proje bazlı çalışan gazetecilerin gelir sürekliliği, sosyal güvenlik, yıllık izin, kıdem ve işsizlik sigortası gibi temel çalışma haklarına erişimde daha kırılgan bir

konumda bulunduğu ifade edilmiştir. Mevcut mevzuat kapsamında tanınan haklar ile uygulama arasında ortaya çıkan farklılıkların da çalışanlar açısından önemli hak kayıplarına neden olabildiği vurgulanmıştır.

Toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından, kadınların işe erişim, kariyer gelişimi, ücretlendirme ve karar alma mekanizmalarında temsil açısından çeşitli eşitsizliklerle karşılaşabildiği; uzun çalışma saatleri ile bakım sorumluluklarının kadınların sektörde kalıcılığını ve kariyer gelişimini olumsuz etkileyebildiği değerlendirilmiştir. Çalışma yaşamında şiddet ve taciz, misilleme korkusu nedeniyle vakaların bildirilmesinde yaşanan güçlükler ve güvenli başvuru mekanizmalarına duyulan ihtiyaç da tartışmalarda öne çıkan konular arasında yer almıştır.

Katılımcılar ayrıca dijitalleşme, serbest çalışma ve platform temelli çalışma biçimlerinin medya sektöründeki çalışma ilişkilerini önemli ölçüde dönüştürdüğünü; buna karşılık mevcut hukuki ve kurumsal çerçevenin yeni çalışma biçimlerinin ortaya çıkardığı ihtiyaçlara her zaman yeterli ölçüde cevap veremediğini ifade etmiştir. Bu dönüşümün özellikle istihdam statüsünün belirlenmesi, sosyal korumaya erişim, fikri mülkiyet hakları ve örgütlenme olanakları bakımından yeni politika ihtiyaçları ortaya çıkardığı değerlendirilmiştir.

Çalıştay kapsamında geliştirilen çözüm önerilerinde; mevcut çalışma mevzuatının ve Basın İş Kanunu hükümlerinin etkin uygulanması, kayıt dışılıkla mücadele ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, farklı çalışma biçimlerine uygun sosyal koruma modellerinin geliştirilmesi, yazılı sözleşmelerin yaygınlaştırılması, sendikal örgütlenmenin desteklenmesi ve sosyal diyalog mekanizmalarının güçlendirilmesi öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra, toplumsal cinsiyet eşitliğinin çalışma yaşamının tüm alanlarında güçlendirilmesi, bakım hizmetlerine erişimin artırılması, şiddet ve tacize karşı güvenli ve bağımsız başvuru mekanizmalarının geliştirilmesi ile yüksek riskli ortamlarda görev yapan gazetecilere yönelik iş sağlığı ve güven-

liği, koruyucu ekipman ve psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi önerilmiştir.

Bu rapor, çalıştay süresince dile getirilen görüş, deneyim ve önerilerin sistematik biçimde derlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan değerlendirmeler çalıştay katılımcıları tarafından ifade edilen görüşleri yansıtmakta olup herhangi bir kurumun resmî görüşünü temsil etmemektedir. Raporun, medya sektöründe insana yakışır iş koşullarının ve temel çalışma haklarının geliştirilmesine yönelik ileride yürütülecek çalışmalar için ortak bir bilgi ve tartışma zemini oluşturması amaçlanmaktadır.

► Arka plan

Söz konusu proje, Türkiye’de çalışma yaşamında temel ilke ve hakların güçlendirilmesini; sosyal tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının bilgi, savunuculuk ve sosyal diyalog kapasitelerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda proje, farklı sektörlerde ve tematik alanlarda temel çalışma haklarına ilişkin mevcut durumun değerlendirilmesi, sektöre özgü sorun alanlarının belirlenmesi ve ilgili taraflar arasında diyalog ve ortak çözüm arayışlarının desteklenmesine yönelik araştırma, eğitim, hibe desteği ve çalıştaylar gibi çeşitli faaliyetler yürütmektedir.

Basın, yayın ve gazetecilik sektörü, demokratik toplumların işleyişi açısından taşıdığı kritik rolün yanı sıra, dijitalleşme, değişen istihdam biçimleri, ve teknolojik gelişmeler nedeniyle

le çalışma yaşamında önemli yapısal değişimlerin yaşandığı sektörlerden biridir. Bu dönüşüm, medya çalışanlarının iş güvencesi, çalışma koşulları, sosyal koruma, örgütlenme özgürlüğü ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konular bakımından yeni fırsatlar ve zorluklar ortaya çıkarmaktadır.

Bu çerçevede düzenlenen “Basın, Yayın ve Gazetecilik İş Kolunda İnsana Yakışır İş ve Temel Çalışma Hakları Çalıştayı”, sektörde faaliyet gösteren işçi ve işveren temsilcileri, gazeteciler, akademisyenler, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek mevcut durumun çok paydaşlı bir yaklaşımla değerlendirilmesini ve ortak çözüm önerilerinin geliştirilmesini amaçlamıştır.

► Çalıştayı tasarımı ve yöntemi

Çalıştay, medya sektöründe çalışma yaşamına ilişkin temel sorun alanlarının, sektörde doğrudan deneyim sahibi farklı paydaşların bilgi, görüş ve deneyimleri doğrultusunda değerlendirilmesini sağlayacak katılımcı ve etkileşimli bir yöntem temelinde tasarlanmıştır. Bu doğrultuda, uzman sunumları ve panel oturumları aracılığıyla sağlanan bilgi paylaşımı ile katılımcıların aktif katkısına dayanan tematik tartışmalar birbirini tamamlayan bileşenler olarak kurgulanmıştır.

Çalıştay metodolojisinin temel amacı, farklı kurumsal yapılardan ve mesleki geçmişlerden gelen katılımcıların yalnızca mevcut sorunları tanımlamalarını değil, aynı zamanda bu sorunların nedenlerini ve çalışma yaşamındaki yansımalarını tartışmalarını, farklı deneyimleri karşılaştırmalarını ve olası çözüm alanlarına ilişkin öneriler geliştirmelerini sağlamaktır.

Bu amaçla katılımcılar, ilgi ve uzmanlık alanları dikkate alınarak dört tematik çalışma grubuna ayrılmıştır:

- 1 İstihdam ve iş güvencesi
- 2 Toplumsal cinsiyet eşitliği ve ayrımcılıkla mücadele
- 3 Sosyal koruma ve haklara erişim
- 4 Yeni çalışma biçimleri

Her çalışma grubu için önceden bir kolaylaştırıcı ve raportör belirlenmiş ve tartışmalar yapılandırılmış ortak soru setleri üzerinden yürütülmüştür. İlk gün gerçekleştirilen grup çalışmalarında ilgili tema kapsamında mevcut durum, temel sorun alanları ve bunların nedenleri ele alınmış; ikinci gün ise aynı sorun alanlarından hareketle çözüm önerileri ve olası politika alanları tartışılmıştır. Bu yöntem, farklı temalarda ortaya çıkan değerlendirmelerin ortak bir çerçeve içerisinde ele alınmasını ve temalar arasında kesişen sorun ve önerilerin belirlenmesini amaçlamıştır.

Çalıştay sonuçlarının raporlanmasında, grup raportörleri tarafından hazırlanan ayrıntılı oturum notları temel kaynak olarak kullanılmıştır. Notlarda yer alan değerlendirmeler tematik olarak sınıflandırılmış, benzer görüşler bir araya getirilmiş ve tekrar eden ifadeler sadeleştirilmiştir. Bu süreçte, katılımcılar tarafından dile getirilen temel görüşlerin, deneyimlerin ve çözüm önerilerinin içerik ve anlam bakımından korunmasına özen gösterilmiştir.

Bu çerçevede rapor, çalıştay kapsamında dile getirilen görüşlerin sistematik bir sentezini sunmakta; farklı paydaşların değerlendirmeleri arasındaki ortaklaşan ve ayrışan noktaların görünür hale getirilmesine imkân sağlamaktadır.

► Katılımcılar

Çalıştay, medya sektöründe çalışma yaşamına ilişkin farklı bakış açılarını bir araya getiren çok paydaşlı bir katılım anlayışıyla gerçekleştirilmiştir. İşçi sendikaları, işveren temsilcileri, gazeteciler, akademisyenler, ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarından temsilciler çalıştaya katılmıştır.

Sektörde çalışanlara yönelik katılımcı profili; ulusal ve yerel medya kuruluşları, yazılı basın, televizyon, dijital medya ve basım-yayın alanlarında görev yapan profesyonelleri kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Bu çeşitlilik, aynı sorunların farklı

çalışma koşullarındaki yansımalarının karşılaştırmalı biçimde değerlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Yuvarlak masa tartışmaları boyunca katılımcılar kurumsal görüşlerinin yanı sıra mesleki deneyimlerini de paylaşmış; bu sayede uygulamaya ilişkin çok sayıda somut örnek ve çözüm önerisi ortaya konulmuştur. Aynı zamanda akademinin, sivil toplum örgütlerinin ve sendika temsilcilerinin aktif katılımları, medya çalışanlarının çalışma koşullarının ve haklarının detaylı olarak ele alınmasına katkı sunmuştur.

► Çalıştayanın uygulanışı

Çalıştay, açılış oturumları, teknik sunumlar, panel konuşmaları ve tematik grup çalışmaları olmak üzere birbirini tamamlayan oturumlardan oluşmuştur. Program boyunca, katılımcıların ortak bir kavramsal çerçeveye sahip olmalarını sağlayacak bilgi paylaşımına yönelik oturumlar ile deneyim ve görüş alışverişine dayanan katılımcı tartışmaları bir arada yürütülmüştür.

Çalıştayanın açılışında, **ILO Türkiye Ofisi Direktörü Sayın Yasser Hassan**, çalışma yaşamında temel ilke ve hakların güçlendirilmesinin önemine ve sosyal diyalog mekanizmalarının bu süreçteki rolüne ilişkin değerlendirmelerini paylaşmıştır. Ardından **ILO Türkiye Ofisi Kıdemli Proje Koordinatörü Sayın Emre Dönmez** tarafından proje tanıtım sunumu gerçekleştirilmiş; projenin amaçları, temel faaliyet alanları ve çalıştayanın proje kapsamındaki yeri katılımcılarla paylaşılmıştır.

Çalıştayanın ilk gününde, **Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyesi Dr. Çağrı Kaderoğlu Bulut** tarafından medya sektöründe çalışma hakları ve çalışma koşullarına ilişkin güncel gelişmeleri ele alan bir sunum gerçekleştirilmiştir. Sunumda sektörün istihdam yapısı, çalışma ilişkilerinde yaşanan dönüşüm ve medya çalışanlarının karşılaştıkları temel sorun alanları değerlendirilerek grup çalışmaları için ortak bir tartışma zemini oluşturulmuştur.

İkinci gün ise **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Refik Korkusuz** tarafından medya hukuku alanındaki güncel gelişmeler, basın çalışanlarının hukuki statüsü ve Basın İş Kanunu kapsamında tanınan haklar ele alınmıştır. Sunumda, özellikle serbest gazetecilerin karşılaştığı

tiği sorunlar ile mevcut hukuki güvencelerin uygulamadaki etkinliği değerlendirilmiş; sorunların giderilmesinde yeni düzenlemelerden ziyade mevcut hakların etkili biçimde uygulanmasının ve çalışanlar ile sendikaların bu süreçte daha etkin rol üstlenmesinin önemi vurgulanmıştır.

Program kapsamında ayrıca, medya sektöründe örgütlü işçi sendikalarının temsilcilerinin katılımıyla **"İşçi Sendikalarının Gözünden Medyada Çalışma Haklarına Erişim"** başlıklı bir panel düzenlenmiştir. **ILO Türkiye Ofisi İletişim Yöneticisi Sayın Esra İsen** moderatörlüğünde gerçekleştirilen panelde; **Sayın Sinan Özer** (MEDYA-İŞ Genel Başkan Vekili), **Sayın Nail Dertli** (TÜRK-İŞ BASIN-İŞ Genel Başkan Danışmanı), **Sayın Gökhan Durmuş** (Türkiye Gazeteciler Sendikası Genel Başkanı) ve **Sayın Turgut Dedeoğlu** (DİSK Basın-İŞ Genel Başkanı), medya sektöründe çalışanların temel çalışma haklarına erişimi konusunda sendikaların deneyimlerini, önceliklerini ve çözüm önerilerini katılımcılarla paylaşmıştır.

Çalıştayanın ana bölümünü oluşturan tematik grup çalışmaları, iki gün boyunca üç oturum halinde gerçekleştirilmiştir. İlk gün, önceden belirlenen soru setleri çerçevesinde mevcut durum ve temel sorun alanları değerlendirilmiş; ikinci gün ise aynı temalar üzerinden çözüm önerileri geliştirilmiştir. Çalıştayanın kapanış oturumunda her grubun raportörü, tartışmalar sonucunda ortaya çıkan temel bulgu ve önerileri tüm katılımcılarla paylaşmış; böylece farklı temalar arasında ortaklaşan hususlar ve öncelikli politika alanları birlikte değerlendirilmiştir.

► Tematik grup çalışmaları sonuçları

► İstihdam ve iş güvencesi

İstihdam ve iş güvencesi teması kapsamında yürütülen tartışmalar, medya sektöründe istihdamın giderek daha kırılgan hale geldiğini ve çalışanların önemli bir bölümünün güvence-

siz çalışma koşullarıyla karşı karşıya olduğunu vurgulamıştır. Katılımcılar, işe alım süreçlerinden işten çıkarmalara, ücret politikalarından editöryal baskılara kadar uzanan çok boyutlu sorun alanlarını değerlendirmiştir. Tartışmalarda özellikle genç gazeteciler, kadınlar, freelance çalışanlar ve yerel medya çalışanlarının daha kırılgan gruplar olduğu ifade edilmiştir.

İşe alım süreçleri ve liyakat

Katılımcılar, işe alım süreçlerinde şeffaflık ve liyakat ilkelerinin her zaman gözetilmediğini, özellikle kişisel ilişkiler, kurumsal yakınlıklar ve sektördeki gayri resmî ağların istihdam süreçlerini etkileyebildiğini ifade etmişlerdir. Yerel medya kuruluşlarında düşük ücretler ve sınırlı kariyer olanaklarının nitelikli iş gücünün sektörden ayrılmasına yol açtığı belirtilmiştir. İletişim fakültesi mezunlarının önemli bir bölümünün kısa süre içerisinde farklı sektörlere yöneldiği değerlendirilmiştir.

İş güvencesi ve çalışma koşulları

Grup tartışmalarında iş güvencesinin medya sektöründeki en temel sorun alanlarından biri olduğu ortak biçimde dile getirilmiştir. Düşük ücretler, farklı sigorta statülerinde çalışma, kayıt dışılık, uzun çalışma saatleri ve aynı çalışana birden fazla görev yüklenmesi sık karşılaşılan sorunlar arasında sayılmıştır. Katılımcılar, özellikle Basın İş Kanunu kapsamında sağlanan haklardan fiilen yararlanılamamasının önemli hak kayıplarına yol açtığını ifade etmişlerdir.

Mobbing, baskı ve ifade özgürlüğü

Katılımcılar, medya sektöründe mobbing uygulamaları ile işten çıkarılma korkusunun çalışanlar üzerinde ciddi psikolojik baskılar oluşturduğunu belirtmiştir. Özellikle medya kuruluşlarının siyasi veya ticari olarak yakın ilişki içerisinde olduğu kurum ve kişiler hakkında yapılan eleştirel haberlerin ardından gazetecilerin mobbing, baskı, yıldırma politikaları ve çeşitli yaptırımlarla karşılaşabildiği ifade edilmiştir. Görev yeri değişiklikleri, iş verilmemesi, itibarsızlaştırma, sürgün niteliğinde görevlendirmeler ve editöryal baskılar en sık dile getirilen uygulamalar arasında yer almıştır. Tartışmalarda, iş güvencesine ilişkin kaygıların gazetecilerin mesleki bağımsızlığını, haber üretim süreçlerini ve ifade özgürlüğünü doğrudan etkileyebildiği; gazetecilerin haber yapmalarının veya belirli konuları haberleştirmelerinin fiilen engellenmesinin de ifade özgürlüğü üzerinde önemli bir kısıtlama oluşturduğu vurgulanmıştır.

En fazla etkilenen çalışan grupları

Genç gazeteciler, kadın gazeteciler, telif karşılığı çalışanlar, freelance çalışanlar ve proje bazlı istihdam edilen çalışanların mevcut sorunlardan orantısız biçimde etkilendiği değerlendirilmiştir. Yerel medya kuruluşlarında çalışanların düşük ücret, sınırlı sosyal haklar ve kariyer olanaklarının kısıtlılığı nedeniyle daha kırılğan bir konumda bulunduğu ifade edilmiştir.

Katılımcılar tarafından dile getirilen çözüm önerileri

Tartışmalarda; işe alım süreçlerinde liyakat ve şeffaflığın güçlendirilmesi, sendikal örgütlenmenin desteklenmesi, gazetecilerin mesleki gelişim olanaklarının artırılması, Basın İş Kanunu'nun etkin uygulanması, çalışma saatlerinin düzenlenmesi, içerik üreticilerinin fikri mülkiyet haklarının korunması, kadın gazetecilere yönelik bakım desteklerinin geliştirilmesi ve mobbing ile işyeri baskısına karşı bağımsız başvuru mekanizmalarının oluşturulması yönünde çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca gazetecilik mesleğinin standartlarını ve etik ilkelerini düzenleyen kapsamlı bir meslek mevzuatına duyulan ihtiyaç da katılımcılar tarafından sıklıkla dile getirilmiştir.

► Toplumsal cinsiyet eşitliği ve ayrımcılıkla mücadele

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve ayrımcılıkla mücadele başlığı altında yürütülen grup tartışmaları, medya sektöründe kadınların ve diğer dezavantajlı grupların işe erişimden kariyer gelişimine, ücretlendirmeden karar alma mekanizmalarında temsile kadar uzanan çok boyutlu eşitsizliklerle karşı karşıya kalabildiği yönündeki değerlendirmeler öne çıkmıştır. Katılımcılar, toplumsal cinsiyet temelli kalıp yargıların çalışma yaşamının birçok alanını etkilemeye devam ettiğini ve bu durumun hem çalışma koşullarına hem de sektörde devamlılığa ve terfi süreçlerine olumsuz yansıdığını ifade etmişlerdir.

İşe erişim ve çalışma yaşamında ayrımcılık

Katılımcılar, son yıllarda özellikle dijital medya alanındaki gelişmelerin kadınların medya sektörüne girişini kolaylaştıran yeni istihdam fırsatları yarattığını belirtmekle birlikte, işsizlik ve kayıt dışı çalışmanın hâlen erkeklere kıyasla kadınlar arasında daha yaygın olduğunu değerlendirmiştir. İşe alım süreçlerinde kadınlara evlilik, çocuk sahibi olma planları ve bakım sorumluluklarına ilişkin sorular yöneltilmesinin ayrımcı uygulamalara zemin hazırlayabildiği ve kadınların işe erişimini olumsuz etkileyebildiği ifade edilmiştir.

Tartışmalarda, medya sektöründe kadın ve erkek çalışanların toplumsal cinsiyet kalıp yargıları doğrultusunda farklı görev ve çalışma alanlarında yoğunlaştığı, bunun ise eşit işe erişim ve kariyer gelişimi açısından önemli sonuçlar doğurduğu vurgulanmıştır. Bu durumun iş tatmini, ücret düzeyleri, mesleki eğitim ve gelişim fırsatlarına erişim ile terfi olanakları bakımından eşitsizliklere yol açabildiği belirtilmiştir.

Katılımcılar ayrıca, LGBTQ+ çalışanların da çalışma yaşamında cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılık biçimleriyle karşılaşabildiğini; bu durumun işe erişim, çalışma koşulları, kariyer gelişimi ve işyerinde kendilerini güvenli bir şekilde ifade edebilmeleri üzerinde olumsuz etkiler yaratabildiğini ifade etmiştir.

İş yaşamı – özel yaşam dengesi

Grup tartışmalarında en sık vurgulanan konulardan biri, ev içi işler ve ücretsiz bakım sorumluluklarının büyük ölçüde kadınlar tarafından üstlenilmeye devam etmesi olmuştur. Katılımcılar, uzun ve düzensiz çalışma saatleri, gece ve hafta sonu çalışmaları ile bakım hizmetlerine erişimde yaşanan yetersizliklerin, kadınların iş ve aile yaşamını dengelemesini güçleştirdiğini ifade etmiştir. Bu durumun özellikle doğum sonrasında kadınların sektörden ayrılmasına, çalışma saatlerini azaltmasına veya kariyer gelişimlerinin olumsuz etkilenmesine yol açabildiği belirtilmiştir.

Tartışmalarda, erişilebilir ve nitelikli kreş hizmetlerinin yetersizliği ile çocuk bakım yükünün ağırlıklı olarak kadınlar tarafından üstlenilmesi temel yapısal sorunlar arasında değerlendirilmiştir. Bunun yanında, yaşlanan nüfusun bakım ihtiyaçlarının artmasıyla birlikte yaşlı bakım sorumluluklarının da çoğunlukla kadınlar tarafından üstlenildiği ve yaşlı bakım hizmetlerinin sınırlı kapasitesinin bu yükü daha da artırdığı

ifade edilmiştir. Katılımcılar ayrıca, engelli ve uzun süreli bakım ihtiyacı bulunan hasta bireylerin bakımına ilişkin sorumlulukların da çalışma yaşamına katılımı etkileyen önemli bakım alanları arasında yer aldığını ve bu alanlarda sunulan destek hizmetlerinin güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Karar alma süreçleri ve temsil

Katılımcılar, medya sektöründe üst yönetim ve karar alma mekanizmalarında kadın temsiline sınırlı olduğunu, “cam tavan” olarak tanımlanan görünmez engellerin ise kadınların kariyer ilerlemesini ve liderlik pozisyonlarına erişimini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Benzer sorunların sendikalar ve meslek örgütlerinde de gözlemlendiği; kadınların yönetim organlarında ve karar alma süreçlerinde yeterince temsil edilmediği ifade edilmiştir.

Tartışmalarda, kadınların yönetim kademelerinde yeterince yer almamasının sektörde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını zorlaştırdığı ve cinsiyete dayalı ücret eşitsizliklerinin sürmesine katkıda bulunabildiği değerlendirilmiştir. Katılımcılar ayrıca, aynı veya eşit değerde işi yapan kadın ve erkek çalışanlar arasında da ücret farklılıklarının görülebildiğini ve bu durumun şeffaf ücret politikalarının eksikliği ile toplumsal cinsiyet temelli yapısal eşitsizliklerden kaynaklanabildiğini ifade etmiştir.

Şiddet, taciz ve güvenli çalışma ortamı

Çalışma yaşamında cinsiyet temelli şiddet ve taciz, katılımcılar tarafından medya sektöründeki önemli sorun alanlarından biri olarak değerlendirilmiştir. Taciz ve şiddet vakalarının işe alım süreçlerinden saha çalışmalarına, haber takibinden günlük iş ilişkilerine kadar çalışma yaşamının farklı aşamalarında ortaya çıkabildiği ifade edilmiştir. Katılımcılar, işini kaybetme korkusu, damgalanma endişesi ve misilleme riski nedeniyle birçok olayın bildirilmediğini, bu durumun sorunun görünürlüğüne ve etkili şekilde ele alınmasını güçleştirdiğini belirtmiştir. Ayrıca medya çalışanlarının hazırladıkları haber içerikleri nedeniyle kamu kurumları, özel sektör temsilcileri veya diğer dış aktörlerden baskı, tehdit ve tacize maruz kalabildiği de tartışmalarda dile getirilmiştir.

Katılımcılar, son yıllarda Türkiye’de ve dünyada çalışma yaşamında şiddet ve taciz vakalarının görünürlüğüne artıran sosyal hareketler ve kamuoyu tartışmalarının, mağdurların yaşadıkları deneyimleri paylaşmaları ve farkındalığın artması açısından önemli katkılar sağladığını ifade etmiştir. Bununla birlikte, bu gelişmelerin işverenler ve yöneticiler açısından caydırıcı bir etki yaratabildiği; ancak buna rağmen birçok çalışanın olası olumsuz sonuçlardan çekinmesi nedeniyle şiddet ve taciz vakalarını bildirmekte hâlen tereddüt yaşayabildiği değerlendirilmiştir.

Katılımcılar tarafından geliştirilen çözüm önerileri

Katılımcılar, medya sektöründe toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesine yönelik çeşitli politika ve uygulama önerileri geliştirmiştir. Bu kapsamda, eşit değerde işe eşit ücret ilkesinin etkin biçimde uygulanması, toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin hükümlerin toplu iş sözleşmelerinde daha güçlü şekilde yer alması, ebeveyn izinlerinin geliştirilmesi ve bakım sorumluluklarının daha dengeli paylaşımını destekleyecek

politikaların hayata geçirilmesi önerilmiştir. Ayrıca erişilebilir ve nitelikli çocuk, yaşlı, engelli ve hasta bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması, kreş teşviklerinin artırılması ve esnek çalışma modellerinin hak kaybına yol açmayacak biçimde düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Tartışmalarda, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık ve kurumsal kapasitenin artırılmasının önemine de dikkat çekilmiştir. Bu doğrultuda, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerinin yalnızca çalışanlara değil, yöneticilere ve gerektiğinde aile bireylerine yönelik kapsayıcı programlar şeklinde planlanması önerilmiştir. Ayrıca iletişim fakültelerinin müfredatına toplumsal cinsiyet eşitliği konularının daha güçlü biçimde entegre edilmesinin, mesleğe yeni başlayacak gazeteciler açısından önemli bir kazanım sağlayacağı değerlendirilmiştir.

Katılımcılar ayrıca, çalışma yaşamında şiddet ve taciz vakalarının güvenli ve gizlilik esasına uygun biçimde bildirilebilmesini sağlayacak bağımsız başvuru mekanizmalarının oluşturulması, misillemeye karşı koruyucu güvencelerin güçlendirilmesi ve bu mekanizmaların etkin şekilde işletilmesinin önemini vurgulamıştır. Son olarak, başta ILO’nun 190 Sayılı Şiddet ve Taciz Sözleşmesi olmak üzere çalışma yaşamında eşitlik, ayrımcılığın önlenmesi ve şiddet ile tacizle mücadeleyle ilişkin uluslararası çalışma standartlarının onaylanması ve etkin biçimde uygulanmasının gerekliliğinin altı çizilmiştir.

► Sosyal koruma ve haklara erişim

Sosyal koruma ve haklara erişim teması kapsamında yürütülen tartışmalarda, medya sektöründe sosyal güvenlik haklarına erişimin büyük ölçüde istihdam biçimine bağlı olarak değiştiği ifade edilmiştir. Katılımcılar, özellikle freelance, proje bazlı ve düzensiz çalışanların sosyal koruma mekanizmalarının dışında kalma riskinin daha yüksek olduğunu vurgulamış; kayıtlı çalışanlar bakımından ise uygulamadan kaynaklanan hak kayıplarına dikkat çekmiştir.

Sosyal güvenliğe erişimde farklılaşan istihdam biçimleri

Katılımcılar, 4/A kapsamında kayıtlı çalışanların sosyal güvenlik ve emeklilik haklarına görece daha kolay erişebildiğini; buna karşılık freelance, telif karşılığı veya proje bazlı çalışanların prim sürekliliği sağlayamadığını ve çoğu zaman sosyal güvenlik sisteminin dışında kaldığını ifade etmiştir. Yazılı sözleşme yapılmaması, düzensiz gelir ve kayıt dışı (elden) ödemeler bu çalışan grupları açısından temel sorun alanları olarak değerlendirilmiştir.

Basın iş kanunu ve haklara erişim

Grup tartışmalarında Basın İş Kanunu’nun gazetecilere sağladığı kıdem, yıllık izin ve yıpranma payı gibi hakların önemli olduğu; ancak uygulamada birçok çalışanın farklı sigorta statülerinde gösterilmesi nedeniyle bu haklardan fiilen yararlanmadığı belirtilmiştir. Katılımcılar, mevzuatın uygulanması ile fiili uygulamalar arasındaki farklılığın önemli hak kayıplarına yol açtığını ifade etmişlerdir.

Kayıt dışılık ve yapısal sorunlar

Katılımcılar, sosyal koruma alanındaki sorunların yalnızca bireysel hak kayıplarından ibaret olmadığını; kayıt dışılık, statü belirsizlikleri, basın kartına erişimde yaşanan güçlükler, örgütlenme eksiklikleri ve farklı çalışma modellerinin mevcut mevzuat tarafından yeterince kapsamamasının yapısal sorunlar oluşturduğunu değerlendirmiştir. Sendikaların düzenli çalışanlara ulaşmakta yaşadığı güçlükler de tartışmalarda dile getirilmiştir.

Riskli görevlerde çalışan gazeteciler

Deprem, afet, savaş ve kriz bölgelerinde görev yapan gazetecilerin çalışma koşulları da özel olarak ele alınmıştır. Katılımcılar, bu alanlarda görev yapan çalışanların yalnızca fiziksel risklerle değil, psikososyal etkilerle de karşı karşıya kaldığını; sigorta kapsamı, eğitim, koruyucu ekipman ve psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesine ihtiyaç bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcılar tarafından geliştirilen çözüm önerileri

Tartışmalarda, freelance çalışanların sosyal güvenlik sisteminde daha etkin biçimde dahil edilmesini sağlayacak yeni modeller geliştirilmesi, çalışma ilişkisinin hukuki niteliğinden ziyade fiili çalışma koşulları esas alınarak sigortalılık statüsünün belirlenmesi, kayıt dışı çalışmayla mücadele kapsamında denetim ve uygulama mekanizmalarının güçlendirilmesi ve Basın İş Kanunu hükümlerinin daha etkin uygulanması yönünde öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca gazetecilerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin farkındalığının artırılması ve farklı çalışma biçimlerini dikkate alan yazılı sözleşmelerin yaygınlaştırılmasının hak kayıplarının önlenmesi açısından önem taşıdığı ifade edilmiştir.

Katılımcılar, bağımlı çalışma ilişkisi içerisinde faaliyet gösteren freelance gazetecilerin işçi statüsünde değerlendirilmesi ve bu çalışanlara ilişkin sosyal güvenlik yükümlülüklerinin işverenler tarafından yerine getirilmesinin büyük önem taşıdığını vurgulamıştır. Bunun yanı sıra, medya sektöründeki farklı çalışma biçimlerini kapsayacak daha bütüncül sosyal koruma politikalarının geliştirilmesinin, sektörde insana yakışır iş koşullarının güçlendirilmesi açısından öncelikli politika alanlarından biri olduğu değerlendirilmiştir.

Bunlara ek olarak; afet, kriz, çatışma ve benzeri yüksek riskli ortamlarda görev yapan gazetecilere yönelik iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin güçlendirilmesi, uygun koruyucu ekipman, psikososyal destek ve diğer koruyucu mekanizmaların yaygınlaştırılması önerilmiştir.

► Yeni çalışma biçimleri

Yeni çalışma biçimleri başlığı altında yürütülen tartışmalar, medya sektöründe dijitalleşme ve teknolojik dönüşümün çalışma ilişkilerini önemli ölçüde değiştirdiğini vurgulamıştır. Katılımcılar özellikle freelance çalışma, dijital içerik üretimi ve platform temelli çalışma modellerinin giderek yaygınlaştığını; buna karşın mevcut hukuki ve kurumsal çerçevenin bu dönüşüme aynı hızla uyum sağlayamadığını değerlendirmiştir.

Freelance ve platform temelli çalışmanın yaygınlaşması

Katılımcılar, geleneksel istihdam modellerinin yerini giderek daha esnek çalışma biçimlerinin aldığını, özellikle dijital medya alanında proje bazlı ve serbest çalışma modellerinin yaygınlaştığını ifade etmiştir. Bununla birlikte bu çalışma biçimlerinin gelir istikrarı, iş güvencesi ve sosyal koruma bakımından önemli belirsizlikler yarattığı vurgulanmıştır.

Çalışma haklarına erişim

Grup tartışmalarında yeni çalışma biçimlerinde çalışanların örgütlenme hakkı, adil ücret, sosyal güvenlik, yıllık izin, kıdem tazminatı ve işsizlik sigortası gibi haklara erişimde önemli güçlüklerle karşılaştıkları belirtilmiştir.

Mevzuat

Katılımcılar, mevcut iş hukuku ve sosyal güvenlik mevzuatının büyük ölçüde geleneksel istihdam ilişkileri esas alınarak oluşturulduğunu, bu nedenle dijital ve platform temelli çalışma biçimlerini yeterince kapsayamadığını ifade etmiştir.

Katılımcılar tarafından geliştirilen çözüm önerileri

Katılımcılar; yeni çalışma biçimlerinde çalışanların sosyal koruma sistemine dahil edilmesini sağlayacak düzenlemeler geliştirilmesini, yazılı sözleşmelerin yaygınlaştırılmasını, fikri mülkiyet haklarının korunmasını, platform çalışanlarının örgütlenme olanaklarının güçlendirilmesini ve kamu kurumları, işverenler ile sendikalar arasında sosyal diyalog mekanizmalarının geliştirilmesini önermiştir.

► Sonuç

Çalıştay, medya sektöründe insana yakışır iş ve temel çalışma haklarına ilişkin sorunların, farklı paydaşların bilgi ve deneyimleri doğrultusunda çok boyutlu biçimde ele alınmasına imkân sağlamıştır. Dört tematik çalışma grubunda yürütülen tartışmalar birlikte değerlendirildiğinde; iş güvencesi, düşük ücretler, kayıt dışı çalışma, uzun çalışma süreleri, farklı istihdam statülerinden kaynaklanan hak kayıpları ve sosyal korumaya erişimde yaşanan güçlüklerin temalar arasında kesişen başlıca sorun alanları olduğu görülmüştür. Özellikle serbest, telif karşılığı ve proje bazlı çalışanlar ile kadınlar, genç gazeteciler ve yerel medya çalışanlarının bazı sorunlardan daha yoğun biçimde etkilenebildiği katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Tartışmalar, medya sektöründeki çalışma koşullarına ilişkin sorunların yalnızca mevzuat eksiklikleriyle açıklanamayacağını; mevcut hukuki güvencelerin etkin uygulanması, çalışanların hakları konusunda bilgilendirilmesi, denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve örgütlenme olanaklarının geliştirilmesi gibi uygulamaya yönelik alanların da önem taşıdığını vurgulamıştır. Bununla birlikte, dijitalleşme, serbest çalışma ve platform temelli çalışma biçimlerinin yaygınlaşmasının mevcut çalışma ilişkilerini dönüştürdüğü ve özellikle istihdam statüsü, sosyal koruma, örgütlenme ve fikri mülkiyet hakları bakımından yeni ihtiyaçlar ortaya çıkardığı değerlendirilmiştir.

Bu çerçevede katılımcılar tarafından dile getirilen öneriler; mevcut çalışma mevzuatının ve Basın İş Kanunu hükümlerinin etkin uygulanması, kayıt dışılıkla mücadele ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, farklı çalışma biçimlerinin sosyal koruma sistemleri tarafından daha kapsayıcı biçimde ele alınması, sendikal örgütlenmenin desteklenmesi ve sosyal diyalog mekanizmalarının geliştirilmesi başlıklarında yoğunlaşmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin çalışma yaşamının tüm alanlarında güçlendirilmesi, bakım sorumluluklarının daha dengeli paylaşılmasını destekleyecek mekanizmaların geliştirilmesi, şiddet ve tacize karşı güvenli başvuru yollarının oluşturulması ve yüksek riskli ortamlarda görev yapan gazetecilere yönelik koruyucu önlemlerin güçlendirilmesi de öne çıkan diğer politika alanları olmuştur.

Çalıştay tartışmaları genel olarak değerlendirildiğinde, medya sektöründe insana yakışır iş koşullarının güçlendirilmesinin tek bir politika aracına dayanan bir yaklaşım yerine, birbirini tamamlayan müdahaleleri gerektirdiği görülmektedir. Bu kapsamda, mevcut hakların etkili biçimde uygulanması ve haklara erişimin güçlendirilmesinin yanı sıra, değişen çalışma biçimlerinin ortaya çıkardığı koruma boşluklarının ele alınması ve kamu kurumları, işçi ve işveren örgütleri, meslek kuruluşları, akademi ve sivil toplum arasında etkili sosyal diyalog mekanizmalarının geliştirilmesi önem taşımaktadır.

© Uluslararası Çalışma Örgütü 2026.
İlk yayın tarihi 2026.

Bu yayın, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi tarafından yürütülen “Sosyal Taraflar ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar Konusundaki Kapasitelerinin Güçlendirilmesi” projesi kapsamında hazırlanmıştır.

ilo.org

Uluslararası Çalışma Örgütü
Ferit Recai Ertuğrul Cad.
No: 4 Oran
Ankara Türkiye

T: + 90 312 491 98 90
E: infoankara@ilo.org